

Handel med finansielle instrumenter

Retningslinjer og betingelser

- Alminnelige forretningsvilkår for handel med finansielle instrumenter mv. gjennom verdipapirforetak
- Retningslinjer for ordreførelse av finansielle instrumenter i ordredrevne markeder i SpareBank 1 Østlandet
- Informasjon om kundeklassifisering

ALMINNELIGE FORRETNINGSVILKÅR FOR HANDEL MED FINANSIELLE INSTRUMENTER MV. GJENNOM SPAREBANK 1 ØSTLANDET

I KRAFT FRA 1. JULI 2018

Disse forretningsvilkår ("Forretningsvilkårene") er basert på norsk lovgivning og lovgivning innen EU og EØS-området som verdipapirforetak er forpliktet til å følge. Vilrårene erstatter i sin helhet tidligere versjoner av forretningsvilkårene.

SpareBank 1 Østlandets kunder anses å ha vedtatt Forretningsvilkårene som bindende for seg når Kunden, etter å ha signert kundeavtale eller etter å ha mottatt vilrårene, inngir ordre, inngår avtaler eller gjennomfører handel med SpareBank 1 Østlandet.

1 KORT OM SPAREBANK 1 ØSTLANDET

1.1 Kontaktinformasjon

SpareBank 1 Østlandet
Organisasjonsnummer: NO 920 426 530
Postboks 203
2302 HAMAR
Telefon: 91507040 (fra utlandet +4791507040)

1.2 Kommunikasjon med SpareBank 1 Østlandet

Kundens skriftlige henvendelser skal sendes pr epost, brev, eller annen elektronisk kommunikasjon til den enhet i SpareBank 1 Østlandet eller kontaktperson som er rette mottaker. Dersom Kunden ikke vet hvem som er rette vedkommende for henvendelsen, må Kunden kontakte SpareBank 1 Østlandet ved å benytte kontaktinformasjon over. Kunden kan i kommunikasjon med SpareBank 1 Østlandet benytte norsk.

1.3 Hvilke tjenester SpareBank 1 Østlandet har tillatelse til å yte

SpareBank 1 Østlandet har konsesjon som verdipapirforetak og kan tilby investeringstjenester og tilknyttede tjenester. SpareBank 1 Østlandet sine investeringstjenester og investeringsvirksomhet omfatter følgende konsesjonsbelagte tjenester:

1. mottak og formidling av ordre på vegne av Kunde i forbindelse med et eller flere finansielle instrumenter
2. utførelse av ordre på vegne av Kunde
3. omsetning av finansielle instrumenter for egen regning
4. investeringsrådgivning

SpareBank 1 Østlandet tilbyr også følgende tilknyttede tjenester:

1. oppbevaring og forvaltning av finansielle instrumenter,
2. kredittgivning
3. tjenester i tilknytning til valutavirksomhet når dette skjer i forbindelse med ytelse av investeringstjenester,
4. utarbeidelse og formidling av investeringsanbefalinger, finansielle analyser og andre former for generelle anbefalinger vedrørende transaksjoner i finansielle instrumenter,

SpareBank 1 Østlandet har også tillatelse til å opptre som forvalter i andelseierregister for verdipapirfond i medhold av verdipapirfondforskriften § 13-2 første ledd, jf. Verdipapirfondloven § 4-10 fjerde ledd, og i andelseierregister som er innført i Verdipapirsentralen ASA (VPS) eller annet norsk verdipapirregister, i medhold av verdipapirregisterloven § 6-3 første ledd.

SpareBank 1 Østlandet er en del av SpareBank 1-samarbeidet, og gjør oppmerksom på at SpareBank 1 Østlandet yter ikke-uavhengig investeringsrådgivning etter de betingelser som er oppstilt i lovgivningen. Rådgivning tar derfor utgangspunkt i produkter som er tilrettelagt eller produsert av banker og andre selskaper innenfor nevnte samarbeid, og SpareBank 1 Østlandet vil primært søke å finne egnede produkter innenfor dette produktspekteret. Investeringsrådene vil derfor være basert på et begrenset antall produkter og tilbydere.

SpareBank 1 Østlandet gjør av den grunn oppmerksom på at det kan være flere produkter som kan fylle kundens investeringsbehov, og at SpareBank 1 Østlandet ikke nødvendigvis vil presentere alle egnede produkter i investeringsrådgivningen. SpareBank 1 Østlandet har likevel en selektiv åpen arkitektur når det gjelder foretakets produktutvalg. Det vil si at SpareBank 1 Østlandet har et bredt produktutvalg tilgjengelig for foretakets kunder.

1.4 Tilsynsmyndighet

SpareBank 1 Østlandet (org.nr: 920426530) står under tilsyn av Finanstilsynet.

Adresse: Revierstredet 3, 0151 Oslo. www.finanstilsynet.no

2 HVA FORRETNINGSVILKÅRENE GJELDER

Forretningsvilkårene gjelder for SpareBank 1 Østlandets investeringstjenester, investeringsvirksomhet og tilknyttede tjenester så langt de passer, samt for tjenester vedrørende transaksjoner i instrumenter som er beslektet med finansielle instrumenter. For verdipapirfond gjelder egne vilkår.

Forretningsvilkårene gjelder i tillegg til eventuelle særskilte avtaler som inngås mellom Sparebank 1 Østlandet og Kunden. Ved eventuell motstrid mellom avtaler og Forretningsvilkår skal avtalene ha forrang.

For følgende forhold vil det kunne bli inngått særskilt avtale eller tilleggsavtale:

1. handel med og clearing av standardiserte (noterte) derivatkontrakter,
2. handel med og/eller clearing av ikke-standardiserte (OTC) derivatkontrakter,
3. oppbevaring og forvaltning av finansielle instrumenter,
4. inngåelse av rente- og valutakontrakter,
5. inngåelse av avtale om pant og finansiell sikkerhetsstillelse,
6. handel og oppgjør, herunder clearing i utenlandske markeder,

Handel og clearing kan også være regulert av særlige handelsregler/standardvilkår ved de enkelte utførelsesplasser og oppgjørssentraler der handel og oppgjør/clearing gjennomføres. Ved motstrid mellom Forretningsvilkårene og/eller avtaler som nevnt i foregående avsnitt og slike handelsregler/standardvilkår skal handelsregler/standardvilkår for utførelsesplassen eller oppgjørssentralen gjelde.

SpareBank1 Østlandet er i tillegg forpliktet til å følge regler for god forretningskikk fastsatt for de enkelte markeder.

3 INTERESSEKONFLIKTER

SpareBank 1 Østlandet er forpliktet til å treffe egnede forholdsregler for å unngå at det oppstår interessekonflikter mellom SpareBank 1 Østlandet og Kunder, og Kunder i mellom, herunder konflikter som følge av vederlag fra andre enn Kunden eller av verdipapirforetakets godtgjørelsesordninger.

SpareBank 1 Østlandet har retningslinjer for å håndtere og forebygge interessekonflikter. En summarisk versjon av retningslinjene er tilgjengelig på www.sb1ostlandet.no. Retningslinjenes formål er å sikre at virksomhetsområdene i SpareBank 1 Østlandet opererer uavhengig av hverandre slik at Kundens interesse ivaretas på en betryggende måte. Dersom tiltakene etter lovgivningen med forskrifter ikke med rimelig sikkerhet hindrer risikoen for at Kundens interesser blir skadelidende, skal SpareBank 1 Østlandet tydelig opplyse Kunden om mulige interessekonflikter, og om de tiltakene som er truffet for å redusere denne risikoen.

SpareBank 1 Østlandet kan ikke yte investeringstjenester eller tilleggstjenester overfor Kunden før Kunden har fått slike opplysninger. Organisering i SpareBank 1 Østlandet, samt de særskilte taushetspliktbestemmelser som gjelder, kan medføre at ansatte i SpareBank 1 Østlandet som har kontakt med Kunden ikke kjenner til eller kan være forhindret fra å benytte informasjon som foreligger i SpareBank 1 Østlandet selv om informasjonen kan være relevant for Kundens investeringsbeslutninger. I enkelte tilfeller vil Kundens kontaktperson(er) i vedkommende forretningsområde ikke ha anledning til å utøve rådgivning med hensyn til bestemte investeringer. SpareBank 1 Østlandet kan i slike tilfeller ikke gi begrunnelse for hvorfor det ikke kan gi råd eller utføre en bestemt ordre.

SpareBank 1 Østlandet og dets ansatte kan ha egne interesser i relasjon til de handler Kunden vil foreta. Dette kan blant annet følge av:

1. rådgivning eller tilretteleggeroppdrag for det aktuelle investeringsobjekt,
2. garantistillelse eller deltagelse i fulltegningskonsortier,
3. market-making, systematisk internalisering og annen egenhandel,
4. rådgivning og utførelse av ordre for andre kunder,
5. upubliserte investeringsanbefalinger (analyser) utarbeidet av SpareBank1 Østlandet,
6. ansattes egne posisjoner.

4 LYDOPPTAK OG DOKUMENTASJON

Kapitalmarked, Kundesenteret og enkelte andre forretningsområder i SpareBank 1 Østlandet foretar lovpålagt lydopptak av telefonsamtaler og annen elektronisk kommunikasjon i tilknytning til ytelse av investeringstjenester.

Lydopptak med den enkelte Kunde vil kunne gjenfinnes ved søk på blant annet på tidspunkt for samtalen, inngående og utgående telefonnummer og ansatte hos SpareBank 1 Østlandet som deltok i samtalen. Lydopptak vil bli oppbevart av Sparebank 1 Østlandet i en periode som samsvarer med gjeldende lovgivning beregnet fra opptaksdag, og vil normalt bli slettet etter utløpet av den pålagte oppbevaringstiden.

Dokumentasjon av kommunikasjon gjennom andre kommunikasjonskanaler enn telefon ved ytelse av investeringstjenester vil bli oppbevart av SpareBank1 Østlandet i en periode som samsvarer med gjeldende rett.

SpareBank 1 Østlandet kan bli pålagt å utlevere lydopptak og dokumentasjon av kommunikasjon til offentlig myndighet og andre som kan kreve dette i medhold av lov. I tillegg vil lydopptak kunne bli utlevert til Finansklagenemda eller annet tvisteløsningsorgan, blant annet i forbindelse med behandling av klagesaker for Kunden. SpareBank 1 Østlandet vil på etterspørsel fra Kunden gjøre lydopptak og annen dokumentasjon tilgjengelig for Kunden. Kunden kan få nærmere informasjon om fremgangsmåte ved å ta kontakt med SpareBank 1 Østlandet.

5 KUNDEKLASSIFISERING

SpareBank 1 Østlandet har i henhold til lovgivningen plikt til å klassifisere sine Kunder i kundekategorier, henholdsvis ikke-profesjonelle kunder, profesjonelle kunder og kvalifiserte motparter. Det er gitt bestemmelser i lovgivningen om hvordan kategoriseringen skal skje.

SpareBank 1 Østlandet vil informere alle kunder om i hvilken kategori de er klassifisert. Klassifiseringen har betydning for omfanget av kundebeskyttelsen. Det stilles større krav til blant annet informasjon og rapportering til kunder klassifisert som ikke-profesjonelle enn til kunder klassifisert som profesjonelle. Videre har SpareBank 1 Østlandet i henhold til lovgivningen plikt til å innhente opplysninger om kunden for å vurdere om tjenesten eller det aktuelle finansielle instrumentet/produktet er egnet eller hensiktsmessig for kunden, henholdsvis egnethetstest og hensiktsmessighetstest. Klassifiseringen har betydning for omfanget av disse testene samt for vurderingen av hva som vil utgjøre «beste utførelse» ved gjennomføring av handler for kunden. Kunder klassifisert som profesjonelle anses likevel for å ha særlige forutsetninger for selv å vurdere de enkelte markeder, investeringsalternativ, handler og den rådgivning SpareBank 1 Østlandet yter.

Profesjonelle kunder kan ikke påberope seg særskilte regler og vilkår som er fastsatt for å beskytte den ikke-profesjonelle kunde. Kunden kan be SpareBank 1 Østlandet om å endre kundeklassifiseringen. For profesjonelle kunder som ønsker å bli behandlet som ikke-profesjonelle kunder må SpareBank 1 Østlandet samtykke i dette og avtale om dette må inngås mellom partene. Ikke-profesjonelle kunder som ønsker å bli klassifisert som profesjonelle kunder må oppfylle vilkår som er fastsatt i lovgivningen. Nærmere informasjon om fremgangsmåten ved omklassifisering, vilkår og om konsekvensene av omklassifisering kan fås ved henvendelse til SpareBank 1 Østlandet og er også tilgjengelige på www.sb1ostlandet.no.

6 KUNDENS ANSVAR FOR OPPLYSNINGER GITT SPAREBANK 1 ØSTLANDET

For å oppfylle kravene til å «kjenne sine kunder» etter hvitvaskingsregelverket, regelverket i verdipapirhandellovgevingen om å foreta egnethets- og hensiktsmessighetstest har SpareBank 1 Østlandet plikt til å innhente og vedlikeholde en rekke opplysninger om Kunden. Innhenting av

Kundeopplysninger gjøres også for å oppfylle kravene til informasjon som kreves for transaksjonsrapportering og FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) - og CRS-rapportering (Common Reporting Standard) i henhold til internasjonale avtaler Norge er bundet av. Kunden må ved etablering av forretningsforholdet meddele SpareBank 1 Østlandet personnummer/organisasjonsnummer/LEI, adresse, skatteland, telefonnummer, eventuelle elektroniske adresser, eiere eller reelle rettighetshavere til juridiske personer, samt personer med ordrefullmakt. Fysiske personer skal oppgi sitt eller sine statsborgerskap. Kunden skal oppgi penge - eller bankkontoer og verdipapirkontoer i Euronext Securities Oslo (ES-OS) eller annet tilsvarende register.

Eventuelle endringer i opplysningene skal straks meddeles SpareBank 1 Østlandet skriftlig. Kunden forplikter seg videre til å gi SpareBank 1 Østlandet fyllestgjørende og korrekte opplysninger om egen finansiell stilling, investeringserfaring og investeringsmål som er relevant for de ønskede tjenester og finansielle instrumenter. Slik informasjon er nødvendig for at SpareBank 1 Østlandet skal kunne handle i Kundens beste interesse og gi råd om hvilke finansielle instrumenter det er egnet for Kunden å erverve, avhende eller fortsette å eie. Ved ytelse av investeringsrådgivning skal Kunden motta egnethetserklæring fra SpareBank 1 Østlandet.

Kunden forplikter seg også til å informere SpareBank 1 Østlandet dersom det skjer (vesentlige) endringer i opplysninger som gitt tidligere. Kunden er innforstått med at SpareBank 1 Østlandet har rett til å foreta egne undersøkelser for å forsikre seg om at innhentede opplysninger er pålitelige. SpareBank 1 Østlandet er berettiget til å legge opplysningene gitt av Kunden til grunn for sin vurdering av om tjenesten eller det finansielle instrumentet er egnet eller hensiktsmessig for Kunden. Videre er Kunden innforstått med at dersom SpareBank 1 Østlandet ikke gis tilstrekkelige opplysninger, vil SpareBank 1 Østlandet ikke kunne avgjøre om tjenesten eller det finansielle instrumentet er hensiktsmessig eller egnet for Kunden. Ved investeringsrådgivning vil Kunden da bli informert om at den aktuelle tjenesten ikke kan ytes. I forhold til de øvrige investeringstjenestene vil Kunden i slike tilfeller bli informert om at opplysningene gitt SpareBank 1 Østlandet er utilstrekkelige og at tjenesten eller det finansielle instrumentet da er å betrakte som uhensiktsmessig.

Dersom Kunden på tross av slik advarsel fortsatt ønsker tjenesten eller det finansielle instrumentet, vil den likevel kunne bli gjennomført. Manglende eller ufullstendige opplysninger vil derved kunne redusere den investorbekyttelse Kunden ellers er berettiget til. Dersom Kunden til tross for slik advarsel fortsatt ønsker tjenesten eller det finansielle instrumentet, vil oppdraget likevel kunne bli gjennomført.

Kunden forplikter seg til å etterleve den lovgivning og de regler, vilkår og betingelser som til enhver tid gjelder for den enkelte utførelsesplass som handler gjøres gjennom. Det samme gjelder for oppgjør og clearing gjennom de enkelte oppgjørs- eller clearingsentraler.

Kunden innestår for at egen handel og oppgjør skjer i samsvar med og innenfor de tillatelser og fullmakter som måtte gjelde for Kundens handel med finansielle instrumenter. Kunden skal etter krav fra SpareBank 1 Østlandet dokumentere slike tillatelser og fullmakter. Dersom Kunden er et utenlandsk foretak, forbeholder SpareBank 1 Østlandet seg retten til på Kundens regning å kreve fremlagt en begrunnet juridisk uttalelse om Kundens tillatelser og fullmakter til å inngå den aktuelle handel.

SpareBank 1 Østlandet kan be om en oversikt over den eller de personer som kan inngi ordre eller inngå annen avtale knyttet til finansielle instrumenter eller som har fullmakt til å akseptere handler på vegne av Kunden. Handel eller aksept fra disse er bindende for Kunden med mindre SpareBank 1 Østlandet ikke var i god tro med hensyn til den enkelte persons fullmakter. Kunden er ansvarlig for til enhver tid å holde SpareBank 1 Østlandet oppdatert med hensyn til hvem som kan inngi ordre eller

akseptere handler for Kunden. SpareBank 1 Østlandet vil ikke akseptere fullmakter som angir rammer for den enkelte kundes handel, med mindre dette på forhånd er skriftlig avtalt. Kunden forplikter seg til å sikre at de midler og finansielle instrumenter som det enkelte oppdrag omfatter er fri for heftelser av enhver art, så som pant, sikkerhetsrett (tilbakeholdsrett), arrest med videre. Det samme gjelder for de tilfeller der Kunden handler som fullmektig for tredjemann.

Dersom Kunden ved inngivelse av ordre har oppgitt at midlene skal registreres på en ES-OS--konto som er tilknyttet en aksjesparekonto (ASK), er Kunden bundet av handelen også i de tilfeller de angjeldende finansielle instrumentene ikke er omfattet av aksjesparekontoordningen, og således ikke lar seg registrere på den oppgitte aksjesparekontoen.

7 RISIKO

Kunden er innforstått med at investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter er forbundet med risiko for tap. Den investerte kapital kan øke eller reduseres i verdi. Verdien av de finansielle instrumenter avhenger blant annet av svingninger i finansmarkedene, og kan øke eller reduseres i verdi. Historisk verdiutvikling og avkastning kan ikke benyttes som pålitelig indikator på fremtidig utvikling og avkastning på finansielle instrumenter.

Finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter kan ha ulik likviditetsgrad. For de mest likvide finansielle instrumenter er det sannsynlig at man kan omsette instrumentet uten særlig påvirkning på kursen, mens det motsatte kan være tilfelle for mindre likvide finansielle instrumenter.

For enkelte instrumenter kan omsetning være krevende å få gjennomført. For mer detaljert informasjon om egenskaper knyttet til de ulike finansielle instrumenter samt til den risiko som er knyttet til handel med ulike finansielle instrumenter vises det til informasjon på www.sb1ostlandet.no.

Dette materialet vil bli oversendt til Kunden forut for SpareBank 1 Østlandets levering av tjenester til Kunden dersom dette er påkrevd Kunden må selv evaluere risikoen forbundet med det aktuelle instrument og markedet.

Kunden bør avstå fra å foreta investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter dersom Kunden selv ikke er innforstått med den risiko som er forbundet med slik investering eller handel. Kunden oppfordres til å søke råd hos SpareBank 1 Østlandet og andre relevante rådgivere og, etter behov, søke utfyllende informasjon i markedet før Kunden tar sin beslutning.

Alle handler Kunden gjennomfører etter at det er innhentet råd fra SpareBank 1 Østlandet skjer på Kundens eget ansvar og etter Kundens eget skjønn og avgjørelse. SpareBank 1 Østlandet påtar seg under enhver omstendighet intet ansvar dersom Kunden helt eller delvis fraviker de råd SpareBank 1 Østlandet har gitt. SpareBank 1 Østlandet garanterer ikke for noe bestemt utfall av en Kundes handel.

8 ORDRE OG OPPDRAG - AVTALESLUTNING

8.1 Inngivelse og aksept av ordre og inngåelse av avtale

Ordre fra Kunden kan inngis muntlig (på tapet telefon), skriftlig eller elektronisk. Det er begrensninger for inngivelse av ordre via elektroniske kommunikasjonskanaler. Nærmere informasjon om dette fås ved henvendelse til SpareBank 1 Østlandet. Ordren er bindende for Kunden når den har kommet frem til SpareBank 1 Østlandet med mindre annet er særskilt avtalt. For handel i ikke-standardiserte derivater (OTC), samt handel i valuta- og renteinstrumenter, herunder veksling av valuta, vil avtale om handel anses inngått med bindende virkning når vilkår for den aktuelle avtalen er akseptert av Kunden.

SpareBank1 Østlandet vil ikke være forpliktet til å utføre ordre eller inngå avtale den antar vil kunne medføre brudd på offentligrettslig lovgivning eller regler fastsatt for det/de aktuelle regulerte markedet/markedene.

Kunden forplikter seg til å gi opplysninger til SpareBank 1 Østlandet dersom Kunden inngir ordre om salg av finansielle instrumenter som Kunden ikke eier (shortsalg).

Kunden kan ikke forestå programhandel (bruke algoritmer) mot eller via SpareBank1 Østlandet med mindre dette er særskilt avtalt.

Ordre fra kunde som normalt handler for fremmed regning, dvs. for sin arbeidsgiver eller annen fysisk eller juridisk person, vil bli avvist dersom Kunden ved inngivelse av ordre ikke klart angir hvem ordren foretas for regning av. Dersom Kunden samtidig inngir ordre både for egen regning og for arbeidsgiver eller annen fysisk eller juridisk person sin regning, vil SpareBank1 Østlandet prioritere den oppdragsgiveren representerer.

8.2 Oppdragsperiode for ordre

For ordre knyttet til handel i finansielle instrumenter gjelder ordren oppdragsdagen eller til stenging av det regulerte markedet ordren er lagt inn på og bortfaller deretter, med mindre annet er avtalt eller fremgår for den aktuelle ordretype eller ordrespesifikasjon. For andre oppdrag avtales oppdragets varighet særskilt.

Oppdragsdag er den dag Kundens ordre til SpareBank 1 Østlandet om å kjøpe eller selge finansielle instrumenter gjennom eller til/fra et annet foretak er kommet frem til SpareBank1 Østlandet. For de tilfeller SpareBank1 Østlandet initierer en handel anses oppdragsdag å være den dag SpareBank1 Østlandet tar kontakt med Kunden og får aksept for oppdraget vedrørende kjøp eller salg av de aktuelle finansielle instrumenter.

Ordren kan tilbakekalles i den grad den ikke er utført av SpareBank1 Østlandet. Dersom SpareBank1 Østlandet som ledd i utførelsen har videreplassert ordren helt eller delvis til andre, kan tilbaketrekking av ordre kun gjøres gjeldende i den utstrekning SpareBank1 Østlandet kan få tilbakekalt den videreplasserte ordren.

8.3 Retningslinjer for ordreutførelse

SpareBank 1 Østlandet er forpliktet til å gjennomføre alle tiltak som er tilstrekkelige til å sikre Kunden best mulige betingelser ved utførelse av mottatte ordre innenfor oppdragsperiodens varighet. SpareBank1 Østlandet har utarbeidet retningslinjer for ordreutførelse som blant annet angir i hvilke handelssystemer transaksjoner i ulike finansielle instrumenter kan gjennomføres. Handler vil bli gjennomført i overensstemmelse med disse retningslinjene med mindre Kunden har gitt spesifikke instruksjoner om hvordan handelen skal gjennomføres. Ordren vil i slike tilfeller utføres i tråd med Kundens instruksjon.

SpareBank1 Østlandet forbeholder seg rett til å aggregere Kundens ordre med ordre fra andre kunder, personer eller foretak som er eller ikke er tilknyttet SpareBank1 Østlandet som beskrevet i retningslinjene for ordreutførelse. Aggregering av ordre vil kunne finne sted dersom det er usannsynlig at aggregering generelt vil være til ulempe for Kundene. Kunden er imidlertid innforstått med at aggregering av ordre i enkelttilfeller kan medføre en ulempe.

SpareBank 1 Østlandet forbeholder seg også rett til å aggregere Kundens ordre med transaksjoner foretatt for SpareBank1 Østlandets egen regning. Dersom den samlede ordren kun delvis utføres vil Kundens ordre i utgangspunktet bli prioritert fremfor SpareBank1 Østlandets ordre. Unntak fra dette gjelder imidlertid dersom SpareBank1 Østlandet ikke hadde kunnet utføre handelen på tilsvarende

fordelaktige vilkår uten aggregeringen.

De til enhver tid gjeldende retningslinjer for ordreførelse vil bli ansett som godkjent av Kunden ved inngåelse av Kundeavtalen. Kunden har i denne avtalen uttrykkelig samtykket i at SpareBank 1 Østlandet kan handle finansielle instrumenter for Kunden utom en markeds plass.

8.4 Nærmere om særskilte handelsregler

For handel med finansielle instrumenter på utførelsesplasser gjelder handelsreglene på utførelsesplassen også i forholdet mellom Kunden og SpareBank 1 Østlandet så langt de passer. Dette regelverket omhandler normalt registrering av ordre og handler i handelssystemet på utførelsesplassen, herunder hvilke ordrebetingelser som generelt kan benyttes og de nærmere regler for prioritering og gyldighet med videre.

8.5 Kansellering av ordre og omsetning

I henhold til aktuelle handelsregler på utførelsesplassen vil den enkelte utførelsesplass under gitte forutsetninger kunne kansellere ordre og omsetninger. Slik sletting vil være bindende for Kunden.

9 LEVERING OG BETALING (OPPGJØR) AV FINANSIELLE INSTRUMENTER I NORGE

9.1 Omsettelige verdipapirer, standardiserte finansielle terminkontrakter og opsjoner samt sertifikater

For handel i Norge av omsettelige verdipapirer på regulert marked, standardiserte finansielle terminkontrakter og opsjoner på kjøp eller salg av finansielle instrumenter registrert i) Euronext Securities Oslo (ES-OS), samt sertifikater, er den ordinære oppgjørsfrist tre børsdager (T+2), med mindre annet er avtalt. Med børsdag menes enhver dag norsk børs holder åpent.

Oppgjørsfrist beregnes fra og med handelsdag til og med oppgjørsgdag.

Oppgjør er betinget av at Kunden stiller til disposisjon for SpareBank1 Østlandet nødvendige midler og finansielle instrumenter på eller før oppgjørsgdag. Med mindre annet er særskilt avtalt har SpareBank1 Østlandet Kundens tillatelse og fullmakt til, i samsvar med den enkelte handel eller transaksjon, å belaste Kundens penge eller bankkonto eller å inngi anmodning om slik belastning av Kundens penger eller bankkonto, så fremt ikke den aktuelle bank krever at særskilt skriftlig belastningsfullmakt skal være inngitt av Kunden.

Kunden anses å ha betalt kjøpesummen til SpareBank1 Østlandet når denne er godskrevet på SpareBank1 Østlandets penge- eller bankkonto med valuteringsenest på oppgjørsgdag.

Kunden anses å ha levert ES-OS-registrerte finansielle instrumenter til SpareBank1 Østlandet når de finansielle instrumentene er mottatt på en av SpareBank1 Østlandets verdipapirkontoer i ES-OS eller på en annen verdipapirkonto i ES-OS som SpareBank1 Østlandet har angitt.

Kunden plikter innen oppgjørsfristen å levere de solgte finansielle instrumenter til SpareBank1 Østlandet eller frigi de solgte finansielle instrumenter på sin verdipapirkonto i ES-OS eller annet tilsvarende register. Inngivelse av ordre om salg av finansielle instrumenter eller aksept av et salgstilbud medfører, med mindre annet er skriftlig avtalt, at SpareBank1 Østlandet er gitt fullmakt til å anmode Kundens kontofører om frigivelse av de aktuelle finansielle instrumenter. Levering av fysiske finansielle instrumenter skal skje i henhold til særskilt avtale med SpareBank1 Østlandet.

For finansielle instrumenter som enten er tatt opp til clearing i en CCP¹, eller er registrert i en CSD²,

eller notert på en markeds plass vil det automatisk iverksettes dekningskjøp dersom det finansielle instrumentet ikke er levert senest et visst antall dager etter oppgjørsfristen. Normalt vil dette være fire dager etter oppgjørsfristen. Denne fristen kan forlenges til syv dager for instrumenter som handles på mindre likvide markeds plasser og til femten dager for finansielle instrumenter notert på en SMB børs.

Den enkelte CCP, CSD eller markeds plass har egne myndighetsgodkjente regler om dekningskjøp som er fastsatt i henhold til lovgivning om verdipapirsentraler og oppgjørsvirksomhet.

Dekningskjøp iverksettes av CCP dersom instrumentet cleares av CCP. Dersom instrumentet handles på markeds plass og ikke cleares av CCP iverksettes dekningskjøp av markeds plass. I de tilfeller hvor instrumentet verken cleares av CCP eller handles på markeds plass iverksettes dekningskjøp av CSD. Mislykkes dette dekningskjøpet har den kjøpende part mulighet til å velge mellom utsettelse av levering eller kontantkompensasjon.

Ved forsinket levering gjelder et lovbestemt sanksjonssystem. CCP'en, CSD'en eller markeds plass vil utferdige avgift/bot til den selgende part som følge av misligholdet, uansett om dekningskjøpet foretas eller ikke. Avgiften/botens størrelse er standardisert og uavhengig av selgerens skyld (objektivt ansvar). Avgiften/botens størrelse er standardisert i henhold til gjeldende rettsregler.

9.2 Valuta (spot)

For handel med valuta (spot) er den ordinære oppgjørsfrist tre bankdager (T+2) (handelsdag inkludert), med mindre annet er avtalt. Med bankdag menes dag banker i det aktuelle markedet holder åpent. Oppgjørsfrist beregnes fra og med handelsdag til og med oppgjørsdag.

9.3 Øvrige finansielle instrumenter

For andre finansielle instrumenter gjelder særlige oppgjørsfrister og oppgjørsregler. Disse oppgjørsreglene og oppgjørsfristene vil fremgå av de særskilte avtalene. For handel i ikke-standardiserte derivater (OTC), samt handel i valuta- og renteinstrumenter, herunder veksling av valuta, vil oppgjørsfrister og oppgjørsregler kunne avtales ved avtaleinngåelse. I slike tilfeller vil oppgjørsfrister og oppgjørsregler fremgå av bekreftelsen som sendes Kunden etter at avtale er inngått.

10 RAPPORTERING TIL KUNDER

SpareBank 1 Østlandet vil ved sluttseddel/bekreftelse eller på annen måte straks rapportere til Kunden om de tjenester det har utført eller de avtaler som er inngått. I den grad det er relevant vil sluttseddel/bekreftelse omfatte opplysninger om omkostninger i forbindelse med den handel som er gjennomført for Kunden i henhold til rettsregler som gjelder for dette. Utover dette vil sluttseddel/bekreftelse inneholde informasjon i henhold til den til enhver tid gjeldende rett. Kunden vil når det gjelder finansielle instrumenter i tillegg motta en årlig rapport som viser kostnader og gebyrer som er knyttet til dem.

Bekreftelser som skal påtegnes av Kunden, skal straks etter mottak påtegnes og deretter sendes i retur til SpareBank 1 Østlandet slik dette er angitt i bekreftelsen eller på annen måte avtalt med Kunden. SpareBank 1 Østlandet forbeholder seg rett til å korrigere åpenbare feil i sluttseddel eller annen bekreftelse. Slik korrigerings skal gjøres straks feilen blir oppdaget.

¹ En CCP (Central Counterparty) er en aktør i verdipapirmarkedet som trer inn som sentral avtalemotpart i en verdipapirhandel, og forestår oppjøret av verdipapirer og penger mellom de to opprinnelige partene (kjøper og selger). CCP'en trer inn som kjøper mot selger og som selger mot kjøper i det øyeblikket handel finner sted.

² Central securities depository, tilsvarer ES-OS i Norge

11 ANGRERETT

Ved fjernsalg av tjenester til forbruker har kunder som er forbruker angrerett på 14 dager etter at avtale om tjeneste ble inngått. Angreretten gjelder likevel ikke for handel i finansielle instrumenter som omfattes av Forretningsvilkårene

12 REKLAMASJON MELLOM SPAREBANK 1 ØSTLANDET OG KUNDEN

Dersom Kunden har avtalt å motta sluttseddel eller annen bekreftelse per e-post eller annet elektronisk medium og Kunden ikke har mottatt slik sluttseddel eller bekreftelse innen utgangen av første børsdag/bankdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, må Kunden så raskt som mulig og senest innen utgangen av andre børsdag/bankdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, meddele dette til SpareBank 1 Østlandet.

Dersom Kunden har avtalt å motta sluttseddel eller annen bekreftelse per ordinær post og Kunden ikke har mottatt sluttseddel eller annen bekreftelse innen tre børsdager og innen syv børsdager for kunder med utenlandsk adresse etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, må Kunden så raskt som mulig og senest innen utgangen av henholdsvis fjerde og åttende børsdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp meddele dette til Sparebank.

Kunden skal straks etter mottak av sluttseddel eller annen bekreftelse kontrollere denne og skal så snart som mulig etter mottakelse og senest innen utgangen av neste børsdag/bankdag - dersom reklamasjon ikke kunne inngis innen normal kontortids utløp på mottaksdagen - gi melding til den aktuelle enhet i SpareBank1 Østlandet dersom han vil gjøre gjeldende at noe av det som fremkommer av sluttseddelen/bekreftelsen er i strid med ordren, oppdraget eller den inngåtte handel.

Dersom Kunden ikke reklamerer som angitt over, vil Kunden kunne bli bundet av slik sluttseddel/bekreftelse selv om denne ikke er i samsvar med inngått avtale for handelen. Dersom levering til Kunden av finansielle instrumenter registrert i ES-OS ikke er skjedd på oppgjørsgdag og Kunden har stilt de nødvendige midler til disposisjon for SpareBank1 Østlandet, må Kunden straks kontakte SpareBank1 Østlandet og eventuelt erklære heving overfor SpareBank1 Østlandet dersom Kunden vil påberope forsinkelsen som grunnlag for å heve avtalen. Hevingserklæringen vil imidlertid ikke få noen virkning dersom Kunden mottar oppfyllelse innen de frister som er fastsatt for dekningskjøp av den relevante CCP, CSD eller ES-OS. Kunden har i denne perioden ikke rett til å slutte dekningsavtale for SpareBank1 Østlandets regning og risiko.

Med "straks" i foregående ledd forstås samme dag eller - dersom reklamasjon eller innsigelse ikke kunne inngis innen normal kontortids utløp - senest innen utgangen av neste børsdag. Fristen regnes fra det tidligste av:

- det tidspunkt Kunden fikk eller burde fått kunnskap om at levering ikke er skjedd ved innsyn på ES-OS -konto, ved hjelp av elektronisk bekreftelsessystem, ved underretning fra forvalter eller på annen måte; eller,
- det tidspunkt endringsmelding fra ES-OS kom frem til eller i henhold til tiden for ordinær postgang burde ha kommet frem til den adresse Kunden har oppgitt.

Dersom betaling til Kunden ikke er skjedd til den tid som er fastsatt i avtalen og Kunden har levert de aktuelle finansielle instrumenter eller stilt disse til disposisjon for SpareBank1 Østlandet, må Kunden straks han/hun har konstatert eller burde ha konstatert at oppgjør ikke er mottatt, kontakte

SpareBank1 Østlandet. Kunden kan bare påberope forsinkelsen som grunnlag for å fremme krav om forsinkelsesrente.

For handel med finansielle instrumenter gjennom SpareBank 1 Østlandet gjelder de alminnelige regler om avtalers ugyldighet tilsvarende i forholdet mellom kjøperen og selgeren. Dersom Kunden vil gjøre gjeldende at en avtale ikke er bindende grunnet ugyldighet, må Kunden fremsette innsigelse om dette straks etter at Kunden fikk kunnskap om eller burde fått kunnskap om de forhold som påberopes som grunnlag for ugyldigheten. I alle tilfelle må innsigelsen være fremsatt innen seks måneder etter at avtalen er sluttet. Slik innsigelse vil ha slik virkning overfor SpareBank1 Østlandet som følger av de alminnelige regler om avtalers ugyldighet.

Muntlig reklamasjon eller innsigelse skal umiddelbart bekreftes skriftlig.

Dellevering til Kunden gir ikke rett til å heve avtalen med mindre Kunden har tatt uttrykkelig forbehold om full levering.

For avtaler om handel med valuta (valutaspot) skal reklamasjonsfristene beregnes ut fra bankdager og ikke børsdager.

Dersom Kunden ikke har reklamert innenfor den tid som er angitt ovenfor, anses reklamasjonsretten som bortfalt.

Dersom SpareBank1 Østlandet er Kontofører Investor i ES-OS for Kunden, skal Kunden straks gi melding til SpareBank1 Østlandet vedrørende feil i registreringen på VPS-kontoen. Dersom slik melding ikke er mottatt av SpareBank1 Østlandet innen utgangen av påfølgende børsdag etter at Kunden mottok endringsmelding fra ES-OS, skal Kunden anses for å ha aksepterte SpareBank 1 Østlandets registrering.

13 MISLIGHOLD

Kunden anses å ha misligholdt sine forpliktelser i henhold til Forretningsvilkårene blant annet når:

1. Levering av finansielle instrumenter eller penger ikke skjer innen oppgjørsfristen eller Kunden ikke oppfyller enhver annen vesentlig forpliktelse etter Forretningsvilkårene,
2. Kunden inngår særskilt avtale med sine kreditorer om betalingsutsettelse, blir insolvent, innleder gjeldsforhandlinger av enhver art, innstiller sine betalinger eller tas under konkursbehandling eller offentlig administrasjon,
3. Kunden avvikler sin virksomhet eller vesentlige deler av denne.

SpareBank 1 Østlandet har ved mislighold rett, men ikke plikt til å:

1. Erklære samtlige uoppgjorte handler som misligholdt og ikke utførte oppdrag som kansellert og avsluttet,
2. Utøve sin sikkerhetsrett, SpareBank 1 Østlandet har tilbakeholdsrett i de finansielle instrumenter som Foretaket har kjøpt for Kunden.

Dersom Kunden ikke har betalt kjøpesummen innen tre - 3 - dager etter oppgjørsfristen kan SpareBank 1 Østlandet, med mindre annet er skriftlig avtalt, og uten ytterligere varsel, selge

de finansielle instrumentene for Kundens regning og risiko til dekning av SpareBank 1 Østlandets krav. Slikt salg skal normalt skje til børskurs eller en kurs som etter markedets stilling er rimelig. Dersom de aktuelle finansielle instrumenter er overført til Kundens verdipapirkonto i ES-OS eller annet tilsvarende register for finansielle instrumenter anses Kunden å ha frigitt de finansielle instrumentene eller å ha gitt fullmakt til slik frigivelse for gjennomføring av dekningsalget,

3. Realisere andre aktiva enn de som er omfattet av punkt 2 ovenfor, og Kunden anses å ha samtykket i slikt tvangssalg gjennom uavhengig megler,

4. Stenge alle posisjoner som er gjenstand for sikkerhetsstillelse og/eller marginberegning,

5. Benytte til motregning samtlige av SpareBank 1 Østlandets tilgodehavende mot Kunden fra andre finansielle instrumenter og eller tjenester herunder krav på kurtasje, utlegg for skatter og avgifter, krav på renter med videre og utgifter eller tap som følge av Kundens mislighold av en eller flere forpliktelser overfor SpareBank 1 Østlandet, overfor ethvert tilgodehavende Kunden har mot SpareBank 1 Østlandet på misligholdstidspunktet - enten kravene er i samme eller ulik valuta. Krav i utenlandsk valuta blir å omregne til NOK etter markedskurs på misligholdstidspunktet,

6. Gjennomføre for Kundens regning og risiko hva SpareBank 1 Østlandet anser nødvendig til dekning eller reduksjon av tap eller ansvar som følge av avtaler inngått for eller på vegne av Kunden, herunder reversering av transaksjoner,

7. Umiddelbart foreta dekningskjøp eller innlån av finansielle instrumenter for Kundens regning og risiko for å oppfylle sin leveringsforpliktelser overfor sin motpart, dersom Kunden ikke leverer avtalt ytelse eller beløp, herunder ikke leverer de finansielle instrumenter på avtalt tidspunkt til SpareBank 1 Østlandet. Dersom dekningskjøp ikke gjennomføres av SpareBank 1 Østlandet vil dekningskjøp iverksettes etter rettsregler fastsatt i lovgivning for CCP'er, CSD'er eller regulert markeds plass.

Tilsvarende kan SpareBank 1 Østlandet foreta de handlinger de anser nødvendig for å redusere det tap eller ansvar som følger av Kundens mislighold av avtale inngått med SpareBank 1 Østlandet, herunder foreta handlinger for å redusere risiko for tap knyttet til endringer i valutakurser, renter samt andre kurser, eller priser som Kundens handel er knyttet til. Kunden plikter å erstatte SpareBank 1 Østlandets eventuelle tap med tillegg av forsinkelsesrente og eventuelle gebyrer,

8. Kreve dekket alle kostnader og tap SpareBank 1 Østlandet er blitt påført som følge av Kundens mislighold, herunder, men ikke begrenset til, avgift eller bot utferdiget til SpareBank 1 Østlandet av den relevante CCP, CSD eller markeds plass, utgifter påløpt ved utføring av dekningskjøp eller innlån av finansielle instrumenter, kurstap ved dekningshandel og reverseringsforretninger, tap som følge av endringer i valutakurser, renter og andre forsinkelsesgebyrer

Ved transaksjoner som følge av Kundens mislighold eller forventede mislighold bærer Kunden risikoen for kurs- eller markedsendringer frem til transaksjonen er gjennomført. For øvrig gjelder kjøpslovens bestemmelser om forventet (antesipert) mislighold, herunder heving ved slikt mislighold.

14 RENTER VED MISLIGHOLD

Ved SpareBank 1 Østlandets eller Kundens mislighold svares rente tilsvarende den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente med mindre annet er særskilt avtalt.

15 HANDEL I UTLANDET, HERUNDER OPPBEVARING AV KUNDERS AKTIVA

For handel med og oppgjør av utenlandske finansielle instrumenter henvises til de handelsregler og oppgjørs- eller leveringsbetingelser som er fastsatt i det land eller av det regulerte markedet hvor de finansielle instrumenter er kjøpt eller solgt. Det vises for øvrig til den særskilte avtale som vil kunne inngås for denne type handel.

16 GODTGJØRELSE

SpareBank 1 Østlandets godtgjørelse i form av kurtasje, kursdifferanse eller annet, eventuelt med tillegg av avgifter knyttet til handel og clearing mv. vil være gjenstand for individuell avtale.

Kurtasje er en provisjon (godtgjørelse) som legges til eller trekkes fra verdien av de finansielle instrumenter som Kunden kjøper eller selger. Kurtasje angis normalt som en prosentsats. Inntil et bestemt investeringsbeløp, betaler Kunden en bestemt minimumskurtasje. Alternativt kan godtgjørelse beregnes som en kursdifferanse, dvs. et påslag på kjøperkurs eller et fradrag i salgskurs. For derivater og sammensatte finansielle instrumenter vil det normalt være andre kostnadselementer for Kunden enn nevnt foran.

Kunden vil før gjennomføring av en tjeneste motta nærmere informasjon om betalingsbetingelser og de totale kostnader Kunden skal betale for det enkelte finansielle instrumentet, investeringstjenesten eller tilknyttet tjeneste. Herunder skal det opplyses om provisjoner, gebyrer og alle skatter og avgifter som skal betales via SpareBank 1 Østlandet. Om kostnadene ikke kan angis presist, skal grunnlaget for beregningen opplyses. I tillegg skal det opplyses om det kan forekomme andre avgifter og/eller kostnader som ikke betales eller blir pålagt gjennom SpareBank 1 Østlandet. For nærmere informasjon om godtgjørelse i SpareBank 1 Østlandet. se www.sb1ostlandet.no.

17 KONTOFØRING I VPS OG DEPOT

Med mindre det er inngått annen avtale, gjelder det som er fastsatt under for kontoføring i ES-OS og oppbevaring/forvaltning i depot.

Hvor SpareBank 1 Østlandet skal opptre som Kundens Kontofører Investor i ES-OS, har Foretaket fullmakt til å foreta de registreringer på ES-OS -kontoen som omfattes av Kundens instruksjoner, herunder overføre fra ES-OS -kontoen omsettelige verdipapirer som omfattes av ordrer inngitt til SpareBank 1 Østlandet om salg. Kunden er innforstått med at kjøpte eller tegnede omsettelige verdipapirer blir registrert på den aktuelle ES-OS -kontoen, dersom ingen annen konto er oppgitt i ordren. SpareBank 1 Østlandet gis innsynsrett i Kundens beholdning på ES-OS -kontoen. Kunden er videre innforstått med at SpareBank 1 Østlandets registreringer på ES-OS -kontoen skjer i overensstemmelse med de bestemmelser som fremgår av lovgivningen for Verdipapirsentralen og ES-OS's eget regelverk, samt annen relevant lovgivning og forskrifter. Nærmere informasjon for kontohavere finnes på ES-OS hjemmesider, se linken: [ES-OSL-Veiledning-Kontohaver-.pdf](#) (euronextvps.no)

SpareBank 1 Østlandet kan inngå avtale med annen depotmottager om forvaltning eller depot for Kunden. Valg av slik depotmottager skjer etter SpareBank 1 Østlandets beste skjønn og Kunden anses for å ha akseptert valg av depotmottager med mindre annet fremgår av en særskilt forvaltnings- eller depotavtale med SpareBank 1 Østlandet. SpareBank 1 Østlandet påtar seg intet ansvar for slik depotmottagers eventuelle mislighold ved håndtering eller forvaltning av Kundens aktiva.

18 FULLMEKTIGER (MELLOMMENN), FORVALTERE OG OPPGJØRSAGENTER

Dersom Kunden inngir ordre eller oppdrag som fullmektig, forvalter, oppgjørsagent eller liknende for tredjemann, er Kunden og den han opptre på vegne av eller for, bundet av Forretningsvilkårene. Kunden er solidarisk ansvarlig overfor SpareBank 1 Østlandet for denne tredjemanns forpliktelser i det omfang forpliktelsene er et resultat av Kundens ordre eller oppdrag.

Dersom Kunden benytter forvalter, oppgjørsbank eller andre mellommenn fordres det at dette reguleres i særskilt avtale. Bruk av slike mellommenn fritar ikke sluttkunden for dennes ansvar i henhold til Forretningsvilkårene.

19 OPPBEVARING AV KUNDERS AKTIVA – KLIENTKONTI

SpareBank 1 Østlandet vil sikre at Kundens aktiva holdes atskilt fra SpareBank 1 Østlandets egne aktiva og så langt mulig beskyttes mot SpareBank 1 Østlandets øvrige kreditorer. Kunden vil bli godskrevet renter på sine pengemidler etter SpareBank 1 Østlandets alminnelige betingelser.

Midler som SpareBank 1 Østlandet oppbevarer på vegne av Kunden vil bli innsatt på SpareBank 1 Østlandets klientkonto i en kredittinstitusjon/bank eller godkjent pengemarkedsfond etter skriftlig samtykke fra Kunden. Denne konto kan være samlekonto for midler SpareBank 1 Østlandet oppbevarer på vegne av flere kunder. Dersom kredittinstitusjonen går konkurs, vil kontoen være dekket av reglene om bankenes sikringsfond. For innskudd i kredittinstitusjoner som er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil en samlet kundekonto bli erstattet med et beløp på inntil kroner 2.000.000,-.

Kundens dekningsrett vil i slike tilfeller bli tilsvarende redusert. Dersom innskudd skjer i en kredittinstitusjon som ikke er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil dekningen fremgå av reglene for sikringsordningen i det landet kredittinstitusjonen er medlem. Også i dette tilfellet vil dekningsretten kunne bli redusert.

Kundens finansielle instrumenter vil, dersom disse er registrert i VPS eller liknende verdipapirregister, bli overført til Kundens konto i dette register. Dersom det finansielle instrumentet ikke er registrert vil det bli oppbevart i depot hos bank eller annen depositar. Dersom register, bank eller annen depositar går konkurs vil Kundens finansielle instrumenter normalt være beskyttet ved separatistrett.

SpareBank 1 Østlandet påtar seg intet ansvar overfor Kunden for de aktiva som er overført til kundekontoer hos tredjepart (herunder samlekontoer), forutsatt at slik tredjepart er valgt i henhold til gjeldende rett og SpareBank 1 Østlandet ellers har oppfylt alminnelig krav til aktsomhet. Dette vil også gjelde dersom tredjepart blir insolvent eller går konkurs.

Dersom informasjon ikke er gitt på annen måte, vil SpareBank 1 Østlandet minst en gang årlig sende Kunden en oversikt over de aktiva SpareBank 1 Østlandet oppbevarer på vegne av Kunden. Dette gjelder ikke dersom slik informasjonen er inntatt i andre periodiske oversikter.³ SpareBank 1 Østlandet kan ikke anvende finansielle instrumenter de oppbevarer på Kundens vegne med mindre annet er uttrykkelig avtalt.

³ Gjelder ikke kredittinstitusjon.

20 ANSVAR OG ANSVARFRITAK

SpareBank 1 Østlandet er ansvarlig overfor Kunden for oppfyllelse av kjøp eller salg det har sluttet på vegne av eller med Kunden. Dette gjelder likevel ikke dersom Kunden på forhånd har godkjent den annen part som motpart i handelen.

SpareBank 1 Østlandet påtar seg intet ansvar for oppgjør dersom Kunden ikke stiller til disposisjon for SpareBank 1 Østlandet de avtalte midler og/eller finansielle instrumenter på eller før oppgjørsdag.

SpareBank 1 Østlandet er heller ikke ansvarlig dersom en uegnet eller uhensiktsmessig tjeneste ytes som følge av at Kunden har gitt SpareBank 1 Østlandet ufullstendige eller uriktige opplysninger. SpareBank 1 Østlandet påtar seg intet ansvar for indirekte skade eller tap som påføres Kunden som følge av at Kundens avtale(r) med tredjemann helt eller delvis faller bort eller ikke blir riktig oppfylt. SpareBank 1 Østlandet eller dets ansatte er forøvrig ikke ansvarlig for Kundens tap så lenge SpareBank 1 Østlandet eller dets ansatte ved rådgivning eller gjennomføring av ordre eller oppdrag har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet.

For de tilfeller der SpareBank 1 Østlandet har benyttet kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, oppgjørssentraler, forvaltere eller andre tilsvarende norske eller utenlandske medhjelpere, vil SpareBank 1 Østlandet eller dets ansatte kun være ansvarlig for disse medhjelperes handlinger eller unnlatelser dersom SpareBank 1 Østlandet ikke har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet ved utvelgelsen av sine medhjelpere. Dersom medhjelpere som nevnt i forrige punktum er benyttet etter ordre eller krav fra Kunden påtar SpareBank 1 Østlandet seg intet ansvar for feil eller mislighold fra disse.

SpareBank 1 Østlandet er uansett ikke ansvarlig for skade eller tap som skyldes hindring eller andre forhold utenfor SpareBank 1 Østlandets kontroll, herunder strømbrydd, feil eller brydd i elektroniske databehandlingssystemer eller telenett mv., brann, vannskade, streik, lovendringer, myndighetenes pålegg eller lignende omstendigheter.

Begrensninger i SpareBank 1 Østlandets ansvar utover det som er angitt over, kan følge av særskilt avtale med Kunden.

Dersom regelverk eller offentlige myndigheter pålegger Kunden å være registrert med Legal Entity Identifier (LEI) er det Kundens ansvar å anskaffe og opprettholde denne. Kunden skal holde SpareBank 1 Østlandet skadesløs for eventuelle tap, krav og kostnader som SpareBank 1 Østlandet blir påført som følge av at plikten til å anskaffe og opprettholde LEI ikke overholdes.

21 TILBAKEHOLDELSE AV SKATTER MED VIDERE

Ved handel i utlandet kan SpareBank 1 Østlandet i henhold til lov, forskrift eller skatteavtale være pålagt å holde tilbake beløp tilsvarende ulike former for skatter eller avgifter. Det samme kan gjelde for handel i Norge på vegne av utenlandske kunder.

Der slik tilbakeholdelse skal skje, kan SpareBank 1 Østlandet foreta en foreløpig beregning av det aktuelle beløp og holde dette beløpet tilbake. Når endelig beregning foreligger fra kompetent myndighet, skal eventuelt for mye tilbakeholdt skatt utbetales Kunden så snart som mulig. Det vil være Kunden som har plikt til å fremskaffe den nødvendige dokumentasjon for dette og for at dokumentasjonen er korrekt.

22 AVSLUTNING AV FORRETNINGSFORHOLDET

Handler eller transaksjoner som ligger til oppgjør ved avslutning av forretningsforholdet skal avsluttes og gjennomføres så snart som mulig. Ved avslutning av forretningsforholdet skal SpareBank 1 Østlandet gjennomføre et sluttoppgjør der SpareBank 1 Østlandet er berettiget til å motregne i Kundens tilgodehavende for SpareBank 1 Østlandets tilgodehavende herunder for kurtasje, skatter, avgifter, renter med videre.

23 SIKKERHETSSTILLELSE

SpareBank 1 Østlandet er medlem av Verdipapirforetakenes sikringsfond i samsvar med gjeldende lovgivning. Sikringsfondet skal gi dekning for krav som skyldes dets medlemmers manglende evne til å tilbakebetale penger eller levere tilbake finansielle instrumenter som oppbevares, administreres og forvaltes av medlemmene i forbindelse med utøvelse av investeringstjenester og/eller visse tilleggstjenester. Dekning ytes med inntil kroner 200.000,- per Kunde.

Sikkerheten dekker ikke krav som stammer fra transaksjoner omfattet av rettskraftig straffedom om hvitvasking av penger eller Kunder som har ansvar for eller har dratt fordel av forhold som vedrører SpareBank 1 Østlandet, når slike forhold har forårsaket SpareBank Østlandet økonomiske vanskeligheter eller bidratt til en forverring av SpareBank 1 Østlandets økonomiske situasjon. Sikkerheten dekker heller ikke krav fra finansinstitusjoner, kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper verdipapirforetak, verdipapirfond og andre foretak for kollektiv forvaltning, pensjonskasser og pensjonsfond, samt fra eventuelle konsernselskaper til SpareBank 1 Østlandet.

24 TILTAK MOT HVITVASKING, FINANSIERING AV TERRORISME OG SANKSJONER

SpareBank 1 Østlandet er underlagt lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvitvaskingsloven) med tilhørende forskrift. Lovens formål er å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering, og SpareBank 1 Østlandet er etter loven ilagt en del plikter. SpareBank 1 Østlandet er pliktig å utføre kundetiltak ved opprettelse av kundeforholdet og foreta løpende oppfølging av Kunden underveis i kundeforholdet. Som ledd i utføring av kundetiltak må SpareBank 1 Østlandet innhente og bekrefte opplysninger fra Kunden, blant annet innhenting av personalia, beskrivelse av Kundens virksomhet, bekreftelse av Kundens identitet, dokumentasjon av eventuelle fullmaktsforhold, opplysninger om reell rettighetshaver og/eller politisk eksponert person, opplysninger om kundeforholdets formål og art, samt opplysninger om formuens og midlenes opprinnelse.

Kunden er forpliktet til å gi opplysninger i tråd med hvitvaskingsregelverket, slik at SpareBank 1 Østlandet kan oppfylle sine plikter i henhold til hvitvaskingsloven, slik den til enhver tid gjelder.

SpareBank 1 Østlandet plikter å etterleve sanksjoner vedtatt i lover og reguleringer. Dette forhindrer SpareBank 1 Østlandet å etablere eller opprettholde kundeforhold til fysiske eller juridiske personer som er sanksjonerte, eller som samarbeider med sanksjonerte fysiske eller juridiske personer.

SpareBank 1 Østlandet tilbyr ikke produkter og tjenester til juridiske eller fysiske personer involvert i korrupsjon eller bestikkelser, eller som har forretningsforbindelser som er involvert i slike aktiviteter. Dersom slike aktiviteter blir identifisert etter etablering, vil kundeforholdet vurderes avsluttet.

Kunden plikter å holde SpareBank 1 Østlandet til enhver tid orientert om endringer i overnevnte opplysninger.

Kunden anses å være kjent med og aksepterer at SpareBank 1 Østlandet er forpliktet til en løpende oppfølging av kundeforholdet ved blant annet å overvåke at transaksjoner som utføres i kundeforholdet, er i samsvar med de innhentede opplysninger om Kunden, Kundens virksomhet og risikoprofil, midlenes opprinnelse og kundeforholdets formål og tilsiktede art. Videre er kundene kjent med og aksepterer at SpareBank 1 Østlandet er forpliktet til løpende gjennom kundeforholdet å be Kunden om slike opplysninger som er nødvendige for at SpareBank 1 Østlandet skal etterleve sine

forpliktelser etter den nevnte lovgivning.

Dersom Kunden ikke gir de opplysninger som SpareBank 1 Østlandet er forpliktet til å innhente, eller andre påkrevde kundetiltak ikke kan gjennomføres, kan foretaket avvikle kundeforholdet.

25 OPPLYSNINGSPLIKT OVERFOR MYNDIGHETER, KLAGEORGAN OG ANDRE

SpareBank 1 Østlandet vil uaktet gi lovbestemt taushetspliktig informasjon om Kunden, Kundens transaksjoner, innstående på klientkonto og annet til de myndighetsorganer som måtte kreve dette i medhold av gjeldende rett.

Kunden anses å ha samtykket i at opplysninger som er undergitt taushetsplikt også kan gis til dem som måtte kreve dette i medhold av lov, forskrift eller andre regler fastsatt for disse organer. Likeledes anses Kunden å ha samtykket i at slike opplysninger kan meddeles Finansklagenemnda eller annet tvisteorgan der dette er påkrevet for behandlingen av klagesaker.

26 ENDRINGER

Disse forretningsvilkår kan endres med bindende virkning for SpareBank 1 Østlandets kunder dersom endringene ikke er til ugunst for foretakets kunder. I slike tilfeller gjelder endringene fra det tidspunkt kundene får melding om endringene. Ved eventuelle endringer til ugunst for SpareBank 1 Østlandets kunder som er forbrukere, gjelder en varslingsplikt på to måneder før endringene settes i verk.

Dersom Kunden motsetter seg endringene, må Kunden i begge tilfeller som nevnt ovenfor, melde fra til SpareBank 1 Østlandet før det oppgitte tidspunktet for ikrafttredelse av endringene. En slik melding gir SpareBank 1 Østlandet rett til å si opp avtalen med Kunden.

Kunden anses å ha akseptert å motta melding om endringer per e-post dersom Kunden har oppgitt e-post adresse til SpareBank 1 Østlandet. Endringer vil ikke ha virkning for ordre, handler, transaksjoner med videre som er inngitt eller gjennomført før tidspunktet for meddelelsen av endringene. Ved eventuelle endringer til ugunst for SpareBank i Østlandets kunder som er næringsdrivende, får endringen virkning 14 dager etter at varsel om endring er sendt.

27 TOLKNING

I tilfelle motstrid med lovgivning som kan fravikes ved avtale, skal Forretningsvilkårene ha forrang. I tilfeller der det henvises til lovgivning, andre regler eller disse vilkår, skal dette forstås slik disse lover, regler og vilkår til enhver tid gjelder.

28 KUNDEKLAGER

Kunden kan inngi klage til SpareBank 1 Østlandet. Det bør klart fremgå at det dreier seg om en klage. SpareBank 1 Østlandets retningslinjer for behandling av Kundeklager er tilgjengelige på www.sb1ostlandet.no

Dersom Kunden ikke er tilfreds med klagebehandlingen hos SpareBank 1 Østlandet, kan Kunden bringe klagen inn for Finansklagenemnda, dersom Finansklagenemnda behandler denne typen klager.

SpareBank 1 Østlandet kan gi nærmere informasjon om klagebehandlingen for de enkelte produkter. Utenlandske Kunder, herunder nordmenn hjemmehørende i utlandet, som kan påberope seg lover eller regler som gir beskyttelse mot rettsforfølgelse fra SpareBank 1 Østlandet i relasjon til sine forpliktelser overfor SpareBank 1 Østlandet, fraskriver seg denne rett så langt dette ikke er i direkte strid med de aktuelle lover eller regler.

29 VERNETING, LOVVALG OG TVISTELØSNING

Tvister i forholdet mellom Kunden og SpareBank 1 Østlandet, herunder tvister som står i forbindelse med Forretningsvilkårene skal løses etter norsk rett med Østre Innlandet tingrett som (ikke-eksklusivt) verneting. Kunder med utenlandsk verneting fraskriver seg enhver eventuell rett til å motsette seg at søksmål som har tilknytning til disse forretningsvilkår fremmes for Hedmarken tingrett. Kunder med verneting i utlandet kan, uavhengig av overnevnte, saksøkes av SpareBank 1 Østlandet ved slikt verneting dersom SpareBank 1 Østlandet ønsker dette.

30 BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

SpareBank 1 Østlandet ved daglig leder er behandlingsansvarlig for personopplysninger. Personopplysninger vil bli behandlet i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Formålet med behandlingen av personopplysninger er gjennomføring av de avtaler som inngås mellom SpareBank 1 Østlandet og Kunden, administrasjon, fakturering/oppgjør samt markedsføring av investeringsprodukter og - tjenester.

Personopplysninger kan ved lovbestemt opplysningsplikt bli utlevert til offentlige myndigheter. Dette gjelder også ved myndighetsrapportering av transaksjoner i samsvar med gjeldende regler. Kunden kan be om informasjon om hvilken behandling SpareBank 1 Østlandet foretar, og hvilke opplysninger som er registrert. Kunden kan kreve retting av uriktige eller mangelfulle opplysninger, samt kreve sletting av opplysninger når formålet med behandlingen er gjennomført og opplysningene ikke kan brukes/arkiveres til annet formål.

Retningslinjer for ordrettførelse av finansielle instrumenter i ordredrevne markeder i SpareBank 1 Østlandet

(aksjer, egenkapitalbevis, valuta og renteinstrumenter etc.)

Retningslinjene er sist endret av SpareBank 1 Østlandet den 15. november 2022.

1. INNLEDNING

SpareBank 1 Østlandet (nedenfor kalt "Banken") skal etter verdipapirhandelloven og EU-direktivet MIFID II gjennomføre alle rimelige tiltak for å oppnå et best mulig resultat for kunden ved utførelse av kundeordre («**beste resultat**»). Banken vil ved mottakelse av kundeordre foreta en konkret vurdering av hvordan ordren skal utføres for å oppnå Beste Resultat.

Retningsgivende for denne vurderingen vil være retningslinjene for ordrettførelse som er gjengitt nedenfor ("**Retningslinjene**").

2. SPESIFIKK INSTRUKS – UNNTAK FRA RETNINGSLINJENE

Dersom kunden inngir spesifikke instruksjoner, kan dette forhindre Banken i å gjennomføre de tiltak som er fastsatt i Retningslinjene nedenfor for å sikre Beste Resultat. Det kan inngås særskilt avtale mellom kunden og Banken om at ordre mottatt i spesielle situasjoner vil behandles som en spesifikk instruksjon.

3. RELEVANTE FAKTORER VED VALG AV UTFØRELSESMÅTE

Banken vil ved valg av utførelsesmåte ta hensyn til pris, kostnader, hurtighet, sannsynlighet for gjennomføring og oppgjør, størrelse, art og andre relevante forhold.

4. VEKTLGGING AV RELEVANTE FAKTORER

Når Banken utfører kundeordre vil følgende momenter tas i betraktning når de ovennevnte faktorer (punkt 3) relevans skal vektlegges:

- Kundes egenskaper (ikke-profesjonell/profesjonell kunde)
- Kundeordrens egenskaper
- Egenskaper ved de finansielle instrumenter som inngår i ordren
- Egenskaper ved de handelssystemer ordren kan rettes til

Overfor ikke-profesjonelle kunder vil Beste Resultat bestemmes ut fra det samlede vederlag kunden skal betale i forbindelse med ordrettførelsen.

5. ALTERNATIVE MÅTER FOR UTFØRELSE AV ORDRE

Banken vil utføre ordre for kunden på en av følgende måter:

5.1. På regulert marked eller Multilateralt handelsplass:

(a) ved å legge ordren inn i et regulert marked, multilateralt handelsplass ("**MHF**"), market maker m.v.

(b) ved å formidle ordren til et annen verdipapirforetak dersom Banken ikke er medlem på relevant regulert marked eller MHF.

5.2. Utenfor regulert marked eller MHF:

(c) ved kjøp fra eller salg til andre kunder (innbyrdes forretninger)

(d) ved selv helt eller delvis å tre inn som motpart (egenhandel)

(e) ved å formidle ordren til et annet verdipapirforetak som Banken samarbeider med.

Ad a) Banken vil formidle ordre i regulert marked via våre samarbeidspartnere som til enhver tid er registrert som market maker i det relevante regulerte marked. Banken har egne retningslinjer for ordrettførelse som angir hvilke handelssystemer transaksjoner i ulike finansielle instrumenter skal

gjennomføres. Banken forbeholder seg allikevel retten til at utførelse av ordre skal kunne skje på andre handelssystemer dersom dette vil være i overensstemmelse med disse retningslinjene for øvrig.

Hvis det finansielle instrumentet handles i flere handelssystemer (inkludert Oslo Børs/Oslo Axess), vil Banken normalt utføre ordren på Oslo Børs/Oslo Axess, da Banken anser at denne utførelsesmåten vil gi Beste Resultat for kunden. Hvis Banken imidlertid anser at handelssystemet med høyest likviditet i tilknytning til det aktuelle finansielle instrument vil gi Beste Resultat for kunden, vil Banken utføre ordren i det handelssystem hvor det finansielle instrumentet har høyest likviditet.

Ad b) Banken vil formidle ordre på ikke regulerte markeder i de handelssystem banken finner det mest hensiktsmessig og som banken anser for å gi beste resultat for kunden.

Ad c) Dersom Banken har mottatt ordre om både kjøp og salg av samme finansielle instrument, og disse ordrene kan matches internt, vil Banken normalt legge ordrene inn i Oslo Børs/Oslo Axess' handelssystem, dersom det finansielle instrumentet er notert på Oslo Børs/Oslo Axess.

Handelssystemet vil automatisk foreta en matching av ordrene til markedskurs. Alternativt vil ordrene utføres ved at Banken selv foretar avtaleslutningen på vegne av kundene. Banken vil da ivareta kundenes tarv med samme omhu, og fastsette prisen på de finansielle instrumentene på grunnlag av børskurs eller dersom børskurs ikke foreligger, en kurs som etter markedets stilling er rimelig.

Ad d) Dersom Banken er motpart vil det bli opplyst om dette på sluttseddelen eller annen bekreftelse.

Dersom Banken trer inn som motpart (egenhandel) i forhold til en kundeordre, vil dette skje til en pris som samsvarer med den best oppnåelige pris i et handelssystem, for eksempel børskurs. Unntak vil gjelde dersom Banken, i egenskap av å være market maker, på kundens direkte forespørsel oppgir en pris som Banken enten vil kjøpe eller selge de angjeldende finansielle instrumenter til, og kunden aksepterer denne prisen.

6. SÆRLIG OM HANDEL MED UNOTERTE AKSJER

Dersom en unotert aksje (eller annet finansielt instrument) er registrert på den norske OTC-liste, vil Banken legge inn ordren som en interesse i OTC-systemet og deretter ta kontakt med et annet foretak som har vist en motsvarende interesse i OTC-systemet. Banken vil forhandle med dette foretaket for å oppnå en best mulig pris for kunden.

7. SÆRLIG OM HANDEL I VALUTA OG RENTEINSTRUMENTER

Ordre i valutainstrumenter vil bli lagt inn i handelssystemer i henhold til Bankens retningslinjer om ordreførelse for hvert enkelt finansielt instrument. Ordren vil bli utført i samsvar med kundens ordrespesifikasjon dersom det er mulig. I volatile markeder, eller dersom ordrekursen av en eller annen grunn ikke kan oppnås, vil en stop loss ordre (salg lavere enn markedsverdi, eller kjøp høyere enn markedsverdi da ordren ble lagt inn) bli utført på første mulige handlebare pris for Banken etter at stop loss nivået er brutt.

8. TIDSPUNKT FOR UTFØRELSE AV ORDRE

Banken vil påbegynne utførelse av ordren umiddelbart etter mottak av ordre fra kunden. Dette betyr at Banken vil benytte tidsprioritering av innkomne ordre med mindre Banken anser at Beste Resultat oppnås ved å slå ordren sammen med andre ordre. Banken forbeholder seg rett til å aggregere kundens ordre med ordre fra andre kunder, personer eller foretak som er eller ikke er tilknyttet Banken. Aggregering av ordre vil kunne finne sted dersom det er usannsynlig at aggregering generelt

vil være til ulempe for noen av kundene. Kunden er imidlertid inneforstått med at aggregering av ordre i enkelttilfeller kan medføre en ulempe.

Banken forbeholder seg også rett til å aggregere kundens ordre med transaksjoner foretatt for Bankens egen regning. Dersom den samlede ordren kun delvis utføres vil kundens ordre i utgangspunktet bli prioritert fremfor Bankens. Unntak gjelder imidlertid dersom Banken ikke hadde kunnet utføre handelen på tilsvarende fordelaktige vilkår uten aggregeringen.

Hvis ordren mottas utenfor markedsplassens åpningstid vil ordren bli utført når markedsplassen gjenåpner.

Informasjon om kundeklassifisering

1. KLASSIFISERING

SpareBank 1 Østlandet ("Banken") er pålagt å klassifisere alle kunder i ulike kundekategorier avhengig av profesjonalitet i henhold til lov om verdipapirhandel av 29. juni 2007 nr. 75 (verdipapirhandelloven) med tilhørende forskrift.

Kundene skal klassifiseres som henholdsvis ikke-profesjonelle kunder, profesjonelle kunder eller kvalifiserte motparter.

Omfanget av investorbekyttelse avhenger av kundekategori. Nedenfor følger en redegjørelse for hovedtrekkene ved investorbekyttelsen for hver kundekategori. Redegjørelsen er ikke uttømmende. Lovgivningen åpner til en viss grad for at kunder som ønsker å bytte kundekategori, kan anmode om dette. Bytte av kundekategori må godkjennes av Banken. Selv om vilkårene for omklassifisering som følger nedenfor er oppfylt, står Banken likevel fritt til å vurdere hvorvidt det ønskes å etterkomme en anmodning.

2. IKKE-PROFESJONELL KUNDE

2.1. Grad av investorbekyttelse

Kunder klassifisert i denne kundegruppen har den høyeste graden av investorbekyttelse. Dette innebærer blant annet at Banken i større grad enn for de øvrige kundekategorier er forpliktet til å tilpasse tjenesteytelsen til kundens individuelle behov og forutsetninger.

I tillegg til at Banken i sin tjenesteyting til kunden er underlagt generelle regler om god forretningsskikk, vil Banken før handler eller rådgivning finne sted vurdere hvorvidt en tjeneste/transaksjon, herunder finansielt instrument, er hensiktsmessig eller egnet for kunden. Investeringsrådgivning vil skje på bakgrunn av kundens opplysninger om investeringsmål, finansielle stilling samt erfaring og kunnskap om den aktuelle tjenesten/transaksjonen.

Dersom kunden ønsker å gjennomføre en handel Banken ikke finner hensiktsmessig tatt i betraktning kundens kunnskap og erfaring har Banken en frarådingsplikt. Handelen kan likevel gjennomføres dersom kunden ønsker det på tross av advarselen.

Bankens plikt til å vurdere hvorvidt en tjeneste/transaksjon er hensiktsmessig gjelder ikke i alle tilfelle. Blant annet foreligger det omfattende unntak for internetthandel. Status som ikke-profesjonell kunde innebærer også en omfattende rett til å motta informasjon fra Banken. Kunden skal blant annet motta informasjon om de aktuelle finansielle instrumenter og risikoer forbundet med disse, handelssystemer og markeds plasser Banken benytter, samt priser og andre kostnader ved enhver transaksjon, slik at kunden settes i stand til å foreta en informert investeringsbeslutning.

2.2. Adgang til omklassifisering

Ikke-profesjonelle kunder kan anmode om å bli behandlet som profesjonell kunde eller kvalifisert motpart, under forutsetning av at nærmere angitte vilkår er oppfylt og at en nærmere angitt prosedyre følges. Slik omklassifisering medfører en lavere grad av investorbekyttelse.

2.2.1. Fra ikke-profesjonell til profesjonell kunde

1) De absolutte krav

Kunden må oppfylle minst to av følgende kriterier:

1. kunden har foretatt transaksjoner av betydelig størrelse på det relevante marked gjennomsnittlig 10 ganger pr. kvartal i de foregående fire kvartaler,
2. størrelsen på kundens finansielle portefølje, definert til å omfatte kontantbeholdning og finansielle instrumenter, overstiger et beløp som i norske kroner svarer til € 500.000,- og
3. kunden arbeider eller har arbeidet innen finansiell sektor i minst ett år i en stilling som krever kunnskap om de relevante transaksjoner og investeringstjenester.

2) Prosedyre

Kunden skal skriftlig informere Banken om at vedkommende ønsker å bli behandlet som profesjonell. Kunden bes dokumentere at kravene i punkt 1 over er oppfylt. Videre skal kunden skriftlig i et separat dokument erklære at kunden kjenner konsekvensene av å miste beskyttelsen som følger av å være klassifisert som ikke-profesjonell kunde og som i hovedsak fremkommer av dette informasjonsskrivet.

For nærmere informasjon kan Banken kontaktes. Banken må gjøre en konkret vurdering av hvorvidt kunden - på bakgrunn av kundens ekspertise, erfaring og kunnskap samt de planlagte transaksjoner - er i stand til å treffe egne investeringsbeslutninger og forstår den risiko som er involvert.

2.3. Fra ikke-profesjonell til kvalifisert motpart

Anmoder en ikke-profesjonell kunde om å bli omklassifisert til kvalifisert motpart, må kunden gå veien via profesjonell kunde. For omklassifisering fra ikke-profesjonell til kvalifisert motpart, se derfor om klassifisering fra ikke-profesjonell til profesjonell i punkt 2.2.1 og fra profesjonell til kvalifisert motpart i punkt 3.2.2.

3. PROFESJONELL KUNDE

3.1. Grad av investorbeskyttelse

Kunder klassifisert som profesjonelle kunder er i noe mindre grad enn ikke-profesjonelle kunder beskyttet av lovgivningen. Profesjonelle kunder er på enkelte områder ansett skikket til å ivareta egne interesser og tjenesteytingen vil som en følge av dette i mindre grad være tilrettelagt kundens individuelle behov. I utgangspunktet gjelder reglene om god forretningsskikk fullt ut overfor profesjonelle kunder. Omfanget av Bankens forpliktelser er imidlertid noe redusert. Blant annet forventes profesjonelle kunder normalt å ha tilstrekkelige kunnskaper til å vurdere hvorvidt en transaksjon er formålstjenlig.

Ved investeringsrådgivning vil Banken således basere sine råd på kundens opplysninger om investeringsmål og i utgangspunktet verken innhente informasjon om finansiell stilling eller kundens kunnskap og erfaring. Banken vil ikke vurdere hvorvidt gjennomføring av aktuelle transaksjoner er hensiktsmessig og Banken har således heller ingen frarådningsplikt som overfor ikke-profesjonelle. Gjennomføring av transaksjoner vil således være noe mindre omstendelig enn for ikke-profesjonelle kunder. Dette kan ha betydning for hurtigheten på gjennomføringen av den aktuelle transaksjonen. En annen konsekvens vil være at profesjonelle kunder kan få tilgang til et bredere produktspekter.

Profesjonelle kunder antas også å være skikket til å vurdere hvilken informasjon som er nødvendig for å treffe en investeringsbeslutning. Dette innebærer at profesjonelle kunder i større grad enn ikke-profesjonelle kunder selv må innhente den informasjon de anser som nødvendig. Profesjonelle kunder vil imidlertid motta rapporter om gjennomførte tjenester og annen viktig informasjon som Bankens retningslinjer for ordreutførelse og Bankens sikkerhetsrett eller tilbakeholdsrett i finansielle instrumenter eller midler.

3.2. Adgang til omklassifisering

Profesjonelle kunder kan anmode om å bli klassifisert som ikke-profesjonelle kunder og dermed få en høyere grad av investorbekyttelse.

Profesjonelle kunder kan også anmode om å bli klassifisert som kvalifiserte motparter og derved få en lavere grad av investorbekyttelse. Profesjonelle kunder er ansvarlig for at Banken holdes løpende orientert om enhver endring som vil kunne påvirke deres klassifisering.

3.2.1. Fra profesjonell til ikke-profesjonell kunde

Det er den profesjonelle kundes plikt å anmode om en høyere grad av beskyttelse når vedkommende mener seg ute av stand til å foreta en korrekt risikovurdering. En slik endring av kundeklassifiseringen skal dokumenteres ved skriftlig avtale mellom Banken og kunden.

3.2.2. Fra profesjonell til kvalifisert motpart

Profesjonelle kunder som er juridiske personer og som oppfyller to av tre kriterier i punkt 2.2.1 nr 1) over kan anmode om å bli behandlet som kvalifisert motpart. Det skal innhentes uttrykkelig bekreftelse fra kunden hvor vedkommende samtykker i å bli behandlet som kvalifisert motpart.

4. KVALIFISERT MOTPART

4.1. Grad av investorbekyttelse

Kvalifisert motpart innehar den laveste grad av investorbekyttelse. Kunder med status som kvalifisert motpart har i utgangspunktet samme beskyttelse som en profesjonell kunde, se punkt 3. Investorbekyttelsen reduseres imidlertid vesentlig ovenfor denne gruppen når Banken yter følgende investeringstjenester; mottakelse og formidling av ordre, utførelse av ordre for kundens regning og omsetning av finansielle instrumenter for egen regning. Ved ytelse av slike tjenester ovenfor kvalifiserte motparter er Banken ikke underlagt verdipapirhandellovens bestemmelser om god forretningsskikk, beste resultat (herunder Bankens retningslinjer for ordreførelse) og visse regler i tilknytning til ordrebehandling. Når det gjelder krav til vurdering av egnethet og hensiktsmessighet vil reglene komme tilsvarende til anvendelse for kvalifiserte motparter som for profesjonelle kunder.

Unntaket fra bestemmelsen om god forretningsskikk innebærer blant annet at enkelte av reglene om krav til informasjon og rapportering ikke får anvendelse for denne kundekategorien. I utgangspunktet gjelder dette også regelen om at Banken skal påse at kundens interesser ivaretas på beste måte. Krav til god forretningsskikk som et generelt prinsipp må imidlertid gjelde uavhengig av unntaket fra bestemmelsen i verdipapirhandelloven og således vil kvalifiserte motparter til en viss grad være beskyttet av generelle prinsipper om god forretningsskikk.

4.2. Adgang til omklassifisering

Kvalifiserte motparter kan anmode om å bli klassifisert som profesjonell kunde eller ikke-profesjonell kunde og dermed få en høyere grad av investorbekyttelse.

4.2.1. Fra kvalifisert motpart til profesjonell kunde

Kvalifiserte motparter kan anmode om å bli behandlet som profesjonell kunde hvis de ønsker en større grad av investorbekyttelse og å bli omfattet av reglene om god forretningsskikk.

4.2.2. Fra kvalifisert motpart til ikke- profesjonell kunde

Hvis de kunder som i utgangspunktet klassifiseres som kvalifisert motpart ønsker en ytterligere grad av investorbekyttelse kan de be om å bli behandlet som en ikke-profesjonell kunde. Punkt 3.2.1 overfor vil gjelde tilsvarende ved slik anmodning.